

CATALUNYA RELIGIÓ

EDICIÓ SETMANAL | TOTA L'ACTUALITAT A WWW.CATALUNYARELIGIO.CAT | DIVENDRES 8 DE NOVEMBRE DE 2019 | Número 58

PÀG. 3 | SERGI D'ASSÍS

No votar

PÀG. 4 | CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA

Les parts de l'Eucaristia, de mica en mica

PÀG. 6 | ELOI ARAN

Capgirant Sant Antoni (2) El mobiliari

PÀG. 9 | POLÍTICA

10N: La dreta oblida la religió
i a l'esquerra li fa nosa l'Església

PÀG. 15 | COMUNITATS DE VIDA CRISTIANA

Acollir els separats i divorciats, la proposta

PÀG. 18 | ART RELIGIÓS

Noves escultures de Lau Feliu
a Sant Martí de Provençals

PÀG. 20 | CULTA ALS MORTS

Com enterren els morts les religions?

PÀG. 25 | POESIA

"Els salms són una obra poètica
perfectament estructurada"

**Joan Torra, nou degà
de la Facultat de Teologia de Catalunya | PÀG. 13**

PÒRTIC

No és fàcil trobar intel·lectuals o estudiosos del món teològic que també toquin de peus a terra. Que a més de l'enclaustració entre llibres també estiguin enmig de la gent. En definitiva, que facilitin que la teologia ajudi a donar sentit a la vida de cada dia. Aquest és el perfil del nou degà de la Facultat de Teologia, el capellà de Vic Joan Torra. Expert en els pares de l'Església, és un home del nostre temps. I dels que sap llegir els signes dels temps.

SUMARI

3 Panoràmica

No votar, per Sergi d'Assís
Les parts de l'Eucaristia, de mica en mica, pel CPL
Capgirant Sant Antoni (2) El mobiliari, per Eloi Aran

9-28 Actualitat

10N: La dreta oblida la religió i a l'esquerra li fa nosa l'Església
Joan Torra, nou degà de la Facultat de Teologia de Catalunya
Acollir els separats i divorciats, la proposta de les Comunitats de Vida Cristiana
Noves escultures de Lau Feliu a Sant Martí de Provençals
Com enterren els morts les religions?
"Els salms són una obra poètica perfectament estructurada"

29 Recull de premsa | Sacerdots bascos demanen solucions al conflicte català

30 Agenda | Congrés sobre l'aportació del papa Francesc - Trobada de catequistes a Vic

32 La setmana a les xarxes

No votar

**SERGI D'ASSÍS
A LA FONT DE GRECCIO**

Em fa basarda cada cop que sento algú dient que no anirà a votar. Potser no me n'hauria de fer. Al cap i a la fi, tothom és lliure de fer el que vulgui. I no votar és una de les opcions possibles.

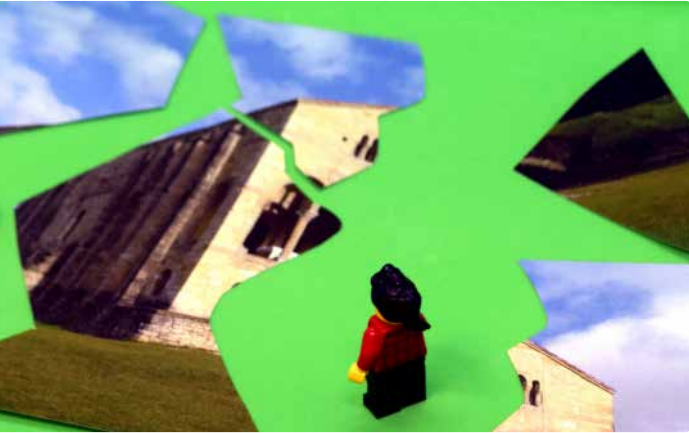
Però m'hi he trobat aquests darrers dies: un que em deia que no ha anat a votar les darreres conteres electorals perquè no hi ha cap partit que el representi. I un jove que fa pocs dies va rebre de la policia (ni tan sols participava a la manifestació, però sí que era per allà), i també em va dir que no pensava anar a votar.

Jo no he viscut el franquisme. I entenc que algú es preguntaria de què servirà el seu vot, o que no se senti representat per cap partit. Però quan sento certs missatges polítics racistes o discriminadors (i evito paraules més gruixudes) penso que almenys val la pena votar qui pugui evitar que guanyin certes ideologies. Ni que un pensi que no servirà de gran cosa, jo aposto per l'opció del mal menor (i amb això no estic dient "vot útil", que seria una altra qüestió).

Alguns potser pensareu que aleshores cal votar en blanc. També és una opció, però essent

conscient que amb el vot en blanc s'afavoreix els partits més grans.

I us ho diu algú que encara no sap qui votarà diumenge. Però sí que sé qui no votaré. I també sé que exerciré el meu dret de vot.

Les parts de l'Eucaristia, de mica en mica

**PER CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA (CPL)
A EL CIM S'ACOSTA**

Reprenem la ruta d'aprofundiment en les parts de l'Eucaristia. Avui, seguint el fil de l'[article del dia 24 d'octubre](#), acabarem de parlar de la Litúrgia de la Paraula i ens centrarem en l'evangeli, l'homilia, la professió de fe i l'oració dels fidels.

L'evangeli

L'evangeli, que és la darrera de les lectures de la litúrgia de la Paraula, té un relleu especial, remarcat per tot de signes que en destaquen el caràcter de Paraula de Jesucrist que s'adreça a l'assemblea. Abans de la lectura es fa *l'aclamació de l'evangeli*, que és la rebuda que l'assemblea fa a la Paraula que es llegirà. Consisteix en

el cant de l'al·leluia per part de tota l'assemblea, acompanyant el cant o la proclamació d'un verset introductor a l'evangeli.

La lectura de l'evangeli, més encara que cap altra lectura de la missa, requereix un especial to de solemnitat. Una lectura lenta, llegida pensant en els oients, remarcant les frases fonamentals. El mateix text -sovint narratiu i dialogat- ho facilita. Un evangeli ben llegit és molt més important que l'homilia que el seguirà, i això cal que es noti.

La lectura s'acaba amb una nova aclamació: «Paraula del Senyor - Lloança a vós, oh Crist».

L'homilia

El primer que cal recordar és que l'homilia és *una part* de la celebració eucarística. Ni més ni menys. Una part sens dubte important perquè pot aportar un element d'actualització del que celebrem, un element que ajudi a la vivència cristiana. Però també una part a l'interior de la celebració que -ni pel temps que ocupi, ni pel to o contingut- no ha d'ofegar el que és més important (la lectura de la Paraula, la celebració de l'Eucaristia).

L'homilia és *una proclamació* -explicada i adaptada- de la fe cristiana, del l'anunci de l'Evangelí, de la fe de l'Església. I no una comunicació de la fe subjectiva o de les opinions personals del predicador. Aquesta proclamació cal que es basi seriosament -no simplement com una «anècdota» de la qual aviat es prescindeix- en els *textos bíblics* que s'han llegit. Però també, i no és gens contradictori, l'homilia cal que tingui molt en compte els problemes, les necessitats, la *realitat de la vida cristiana i humana* dels oients. L'homilia no és una lliçó sinó una paraula de vida. Ha d'ajudar, ha de comunicar esperança.

La professió de fe

Després de l'homilia -i del breu silenci reflexiu que s'hi hagi pogut fer després- es diu la professió de fe. Els dies que l'Església considera que cal fer-la, té un sentit que val la pena de valorar: col·locada com una mena d'adhesió solemne a la litúrgia de la Paraula que s'ha celebrat, la professió de fe recorda el baptisme (precisament és en aquest moment on a la Vetlla Pasqual tenen lloc els bateigs) i és un bon element de comunió amb els altres cristians (àdhuc els qui no pertanyen a l'Església catòlica).

I amb el seu to de memòria de les realitats bàsiques de la salvació, fa prendre consciència que la fe no és només una confiança abstracta en Déu i en Jesucrist, sinó que fa referència a una obra concreta que Déu, Jesucrist i l'Esperit han realitzat i realitzen en els homes.

L'oració del fidels

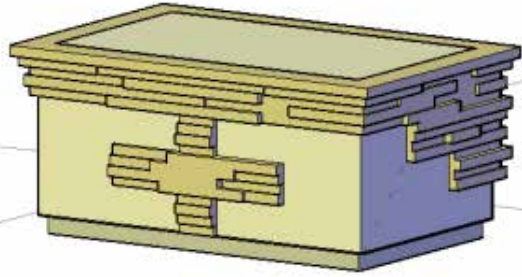
Després d'escoltar la Paraula, l'assemblea de fidels es disposa a celebrar l'Eucaristia. Però abans, com a Poble de Déu reunit, mira cap al món i prega per ell: és la pregària dels fidels,

la pregària universal. Com Jesucrist, mitjancer entre Déu i els homes, el Poble de Déu reunit continua aquesta tasca de mitjanceria, de presentar davant Déu el món i les seves necessitats. La gran pregària del Divendres Sant mostra de manera especialment significativa aquest sentit de la pregària dels fidels.

L'ordre de la pregària dels fidels és el següent: una monició dita pel celebrant, la lectura de les intencions amb la resposta del poble, i una oració conclusiva del celebrant.

En la pregària dels fidels haurien de ser presents habitualment aquests quatre apartats: 1) l'Església i les necessitats de la seva missió; 2) els dirigents dels afers públics i la vida del món sencer; 3) els qui viuen alguna dificultat o sofriment; 4) la comunitat local i les seves necessitats. Per bé que no necessàriament en aquest ordre.

Capgirant Sant Antoni (2) El mobiliari

PER ELOI ARAN SALA
A BETEL. ARQUITECTURA, ART I RELIGIÓ

En l'arquitectura sacra el disseny del mobiliari litúrgic és un altre projecte dins del projecte global. A voltes, fins i tot només amb la disposició del mobiliari -la disposició del "trident" de la seu, l'altar i l'ambó i la relació de l'assemblea amb aquests- es pot definir ja un espai religiós, com va demostrar ja als anys vint del segle passat l'arquitecte **Rudolf Schwarz** en les trobades del moviment de joves catòlics al castell de Rothenfels sota el guiatge del teòleg i bisbe **Romano Guardini**.

Altar. L'altar es troba situat a l'eix de la nau principal sobre plataforma circular d'un graó segons plànols. La seva base s'ajusta a l'especejament

de 1,80m del passadís central que recorre el presbiteri des de l'accés de l'absis (tres lloses de 60x120cm posades pel seu cantó curt). El primer nivell de l'altar, en el seu sòcol, està conformat per les mateixes peces del paviment, creant una línia d'ombra respecte la resta de l'altar que té majors dimensions segons plànols.

L'estructura de l'altar es conforma per totxanes unides amb morter, fins a una alçada de 1,90m segons plànols. Recobrint els laterals i la part superior hi ha dos materials: marbre i llistons de fusta noble de 5x8/6/4cm de secció i longitud variable. El conjunt assoleix una cota superior de 1,95m. Per tal de crear el retranqueig en-

tre la base i la part superior es disposen pletines metàl·liques d'acer inoxidable a mode d'angle de 6x6cm i 6mm de gruix. Aquestes pletines serveixen també per sostenir la peça de marbre de taula de l'altar. Mentre les peces de marbre se sostenen per la pletina i el morter al lateral de la paret de totxana, els llistons de fusta s'encolen en un taulell DM clavat a la totxana.

La idea de projecte de l'altar és una fusió de les següents referències:

1. L'altar com l'escala de Jacob (visible als laterals): «Tot somiant, va veure una escala que, des de terra, anava fins al cel. Els àngels de Déu hi pujaven i baixaven. El Senyor es trobava davant seu i li deia: "Jo sóc el Senyor, Déu d'Abraham, el teu avantpassat, i Déu d'Isaac. La terra on dorms, la donaré a tu i a la teva descendència.» (Gn 28,12-13)

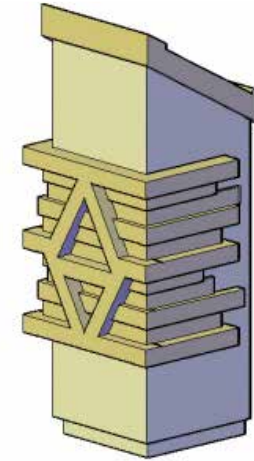
2. L'altar com memòria del sacrifici d'Isaac (feix de llenya representat pels llistons): «Arribats a l'indret que Déu li havia indicat, Abraham hi va aixecar un altar i va apilar-hi la llenya. Després va lligar el seu fill Isaac i el posà a l'altar, damunt la llenya. Llavors Abraham allar-

gà la mà i agafà el ganivet per degollar el seu fill. Però l'àngel del Senyor el va cridar des del cel: "Abraham, Abraham!", Ell li va respondre: "Aquí em tens". L'àngel li va dir: "No aixequis la mà contra el noi, no li facis res. Ara sé que reverencies Déu, tu que no li has refusat el teu fill únic.» (Gn 22,9-12)

Per altra banda, el feix de llenya també fa memòria al sacrifici per expiació dels pecats del poble jueu en l'holocaust d'un moltó o anyell:

«El foc de l'altar no s'ha d'apagar mai; el sacerdot hi afegirà llenya cada matí, i al damunt hi disposarà la víctima oferta en holocaust i hi cremarà el greix dels sacrificis de comunió. Sobre l'altar hi haurà foc constantment: no s'ha d'apagar mai» (Lv 6, 1-23)

3. L'altar com lloc de memòria del Cos del Crucificat (inscripció de l'INRI a la part frontal cap a la nau principal): «Pilat va fer escriure un rètol i el feu posar a la creu. Hi havia escrit: «Jesús de Natzaret, el rei dels jueus.» Molts dels jueus el van llegir, perquè l'indret on havia estat crucificat Jesús queia prop de la ciutat. El rètol era escrit en hebreu, en llatí i en grec.» (Jn 19, 19-20)

4. L'altar com memòria del Sant Sopar: Llosa de marbre damunt del "feix de llenya" a la part superior que transforma la imatge de l'holocaust de l'anyell per la imatge de l'Anyell Pasqual que es lliura en el Cos de Crist en l'ofrena eucarística.

5. L'altar amb la Tau de Sant Antoni Abat en la part frontal cap a l'interior del presbiteri.

Ambó. L'ambó es preveu mòbil segons la disposició de l'assemblea (ocupant només el pres-

biteri, o bé tota l'església). Es preveu un ambó fet d'estructura de fusta (DM pintat blanc) que incorpora els mateixos llistons de fusta noble citats per l'altar tant en la part superior per sostenir el llibre en la proclamació de les lectures, com en tres de les seves parts laterals, on s'incorpora el símbol de l'alfa i l'omega, en una versió geometritzada:

"Jo sóc l'Alfa i l'Omega, diu el Senyor Déu, el qui és, el qui era i el qui ve, el Déu de l'univers" (Ap 1,8)

"En veure'l vaig caure als seus peus com mort, però ell va posar sobre meu la mà dreta i em digué: No tinguis por. Jo sóc el primer i el darrer" (Ap 1,17)

"Ja s'han complert! Jo sóc l'Alfa i l'Omega, el principi i la fi. Als qui tinguin set, jo els concediré que beguin a la font de l'aigua de la vida sense pagar res" (Ap 21,6)

"Jo sóc l'Alfa i l'Omega, el primer i el darrer, el principi i la fi" (Ap 22,13)

Seu, seients auxiliars i credença. Per la mateixa raó que el cas anterior, seu i cadires auxiliars són mòbils. L'estructura de la seu i els seients auxiliars, que es preveuen que siguin dos, un a cada banda de la seu, tenen les mateixes característiques de l'ambó: plafons de DM pintat de blanc mentre que el respatllet, la cadira i els elements laterals estan conformats pels llistons de fusta indicats en planimetria.

La credença és una modificació dels seients auxiliars, on es puja el seient fins a la cota superior per tal de convertir-ho en tauleta de suport per disposar-hi les espècies prèvies a la consagració.

Retaule perimetral: quan l'arquitectura parla del temps litúrgic. Sota les pintures de **Llucià Navarro** de l'absis es proposa un folrat de fusta perimetral que incorpora un banc perimetral

per augmentar la capacitat de l'assemblea. L'espejament està format per franges verticals de fusta en forma de llibret, de manera que el "paisatge" pot canviar i transformar-se a l'obrir-se per tal de mostrar un mosaic de colors dels temps litúrgics. La idea, doncs, és que l'espai construït parli dels temps celebratius de forma semblant a la que l'ambó o altres elements també es revesteixen amb els colors litúrgics. En aquest folrat perimetral s'incorporen les peces de marqueteria, dissenyades també pel Llucià Navarro, dels 10 sants catalans que hi ha actualment en el cadirat existent.

Aquest mateix disseny s'incorpora en els quatre retaules mòbils que han de donar fons al president de la celebració i, alhora, serveix de separador visual entre la resta de la nau principal i l'espai celebratius del presbiteri.

10N: La dreta oblida la religió i a l'esquerra li fa nosa l'Església

Aquest diumenge hi ha eleccions generals. Tornem a les urnes per enèsima vegada. I per això tornem a mirar què diuen els programes electorals del fet religiós.

La campanya electoral està tenint, com ja està sent de costum en les múltiples cites electorals, un únic focus mediàtic: Catalunya. Aquest fet provoca que el debat polític i les intervencions públiques dels candidats quedin molt restringits. A banda d'aquest tema, en els debats televisats també s'ha parlat de pobresa, d'atur, de canvi climàtic, de l'Espanya buida (*España vacía*)... o de les restes del dictador Francisco Franco.

I de la religió, en parlarà algú? Per l'experiència que tenim, podríem respondre amb un 'no' rotund, però aquest cop no ha estat així. La publicació del programa electoral del PSOE per les eleccions d'aquest diumenge, 10 de novembre, ha fet que els mitjans facin referència a un dels seus punts: el referit a denunciar els acords entre l'Estat i la Santa Seu, signats l'any 1979. I aquesta seria la màxima exposició pública del fet religiós: **uns quants titulars.**

Sabent que els programes electorals no són atractius, a Catalunya Religió ens hem animat, com ja és costum, a analitzar els programes d'alguns partits polítics que es presenten aquest 10 de novembre a les eleccions generals. Què diuen sobre el fet religiós, l'assignatura de religió, els centres de culte o el sacrifici animal per motius religiosos, entre altres temes?

PSOE. El PSOE ha fet constar en el seu programa que denunciarà els acords entre Espanya i la Santa Seu de l'any 1979. Segons indiquen, aquests acords són la continuïtat del Concordat de l'any 1953 i no compleixen amb l'aconfessionalitat de l'Estat i la llibertat religiosa. La proposta passarà per establir un nou acord bilateral per "mantenir unes relacions de cooperació moderna amb l'Església Catòlica". En el mateix punt del programa en el que fan constar aquesta proposta, que porta per nom "Millora de la qualitat democràtica, anticorrupció i transparència", també aposten per recuperar els béns immobles immatriculats "indegudament" per l'Església.

PP. El Partit Popular no fa referència al fet religiós en el seu programa de les eleccions de diu-

menge. Ha desaparegut qualsevol rastre. Si ens fixem en el programa que van presentar a les eleccions generals del passat 28 d'abril, sí que veurem una petita referència: l'assignatura de religió. En aquell punt destacaven que garantirien "el dret de les famílies a estudiar l'assignatura de religió en les mateixes condicions que la resta d'assignatures del programa oficial". Curiosament, ara no hi és.

Ciudadanos. Ciutadans tampoc fa referència, en el seu programa de les eleccions del 10 de novembre al fet religiós. A les eleccions del 28 d'abril van fer una referència, en el seu programa, als extremismes, sense especificar de quin tipus: "Construir una Europa més forta que lluiti per fer front al nacionalisme, als extremismes i al canvi climàtic".

Unidas Podemos. En el punt titulat "Horitzó Morat i Economia dels Ciutadans", Unidas Podemos proposa una "Llei de Protecció Integral enfront les formes de violència contra nenes i adolescents." En el seu desenvolupament fan constar que l'abús i la violència es dona a l'Església i a la família, així com en altres àmbits.

En el programa, com també fa el PSOE, demanen recuperar aquells béns que l'Església hagi immatriculat de forma indeguda. També reclamen que s'elimini l'exempció de l'IBI que té l'Església; un dret, segons ells, inexplicable. Indiquen que quedaran exempts de l'impost aquells immobles dedicats al culte i aquells que Càritas utilitzi per l'acció social.

En referència a l'assignatura de religió a l'escola proposen, en primer lloc, derogar la LOMCE i impulsar una nova llei d'educació, i en segon lloc, treure l'assignatura de religió de l'horari escolar obligatori i de les assignatures avaluables.

En un altre punt del programa proposen l'eliminació de les "lleis mordassa" i dels "delictes medievals d'ofensa als sentiments religiosos i injúries a la Corona".

VOX. En el programa, VOX només fa referència a la religió islàmica, en concret en dos punts: "Defensa, seguretat i fronteres" i "Llibertats i Justícia". En el primer d'ells proposa tancar les mesquites fonamentalistes i expulsar "els imams que propaguen l'integritisme, el menyspreu a la dona o la yihad". També afegeixen que s'ha

de prohibir la construcció de mesquites que siguin promogudes pel wahabisme, el salafisme o qualsevol branca fonamentalista, així com il·legalitzar el finançament, provinent de països tercers, que vagi destinat als centres de culte. No diuen res dels grups integristes cristians.

A la vegada reclamen el principi de reciprocitat en l'obertura de centres de culte. Demanen que els responsables de la religió islàmica col·laborin en la detecció de radicals a Espanya. Per acabar, reclamen excloure del sistema educatiu l'assignatura de religió islàmica.

En el segon punt, el de "Llibertats i Justícia", proposen una llei de memòria de dignitat i justícia per les víctimes del terrorisme, amb la voluntat que impedeixi l'homenatge dels criminals i honori la memòria de les víctimes del terrorisme separatista i islamista.

ERC. Les propostes del programa d'Esquerra Republicana es divideixen en dues: si fan referència a l'Estat o a la república catalana que proposen. Els referents a l'Estat se centren en anul·lar els acords amb la Santa Seu i revisar els acords amb les altres confessions: evangè-

lica, islàmica i jueva; també demanen eliminar "qualsevol tipus d'acció o de discriminació positiva per motius religiosos o de promoció per part de les institucions i serveis públics de qualsevol confessió o acció religiosa per qualsevol mitjà".

En un altre punt reclamen que es compleixi amb el dret d'abandonament de la confessió pròpia. En última instància, demanen que la religió estigui fora de tots els espais públics: retirar del currículum l'assignatura de religió, retirar els símbols religiosos d'edificis públics, retirar l'exempció de l'IBI i reclamar que les confessions religioses siguin autosuficients. No descarten, però, que les confessions es beneficiïn d'ajudes públiques dedicades a qüestions socials.

Les propostes per la república catalana són les següents: "la laïcitat com a espai de llibertat de consciència i de creences i l'afavoriment del diàleg interreligiós i del coneixement de les diverses tradicions religioses com a mesura per combatre prejudicis i actituds xenòfobes, vetllant de manera especial contra qualsevol manifestació islamòfoba."

Junts x Cat. En el programa, per les eleccions generals de diumenge, Junts per Catalunya no fa cap referència al fet religiós. En ocasions anteriors sí que havia fet referència, ja fos CiU, CDC, Junts pel Sí o Democràcia i Llibertat, en eleccions autonòmiques o generals, així com Junts per Barcelona a les eleccions municipals.

CUP. Per primera vegada les CUP es presenten en unes eleccions generals. En el programa destaquen, en les primeres pàgines, que no presenten propostes exhaustives perquè consideren que Espanya no es pot reformar i que no tenen la voluntat de participar de la governança.

En el seu primer punt denuncien que l'Església Catòlica, entre altres institucions i grups empresarials, així com estructures de l'Estat, l'utilitzen per seguir tenint les "rendes del monopoli sobre els pobles i els treballadors". Consideren, també, que l'Església és còmplice de la violència masclista i la LGBTfòbia, així com vulnerable del dret de les dones a viure una vida digna i a decidir sobre el seu propi cos. En referència a aquest dret a decidir sobre el propi cos, inclouen l'avortament lliure.

En el seu programa també reclamen que l'Església deixi de rebre "privilegis" fiscals i tributaris, i que l'educació i la salut siguin públiques i laiques. En última instància demanen una nacionalització de tots els serveis públics, en especial de l'educació.

Más País. El partit liderat per **Iñigo Errejón** i que es presenta per primera vegada a unes eleccions generals, també parla en el seu programa del fet religiós. Cal destacar que Más País ha presentat diferents documents, segons l'àmbit: programa verd, programa econòmic, programa d'atencions, programa salut, programa LGTBI+ i programa benestar animal. Només en un d'ells es fa referència al fet religiós: en el **programa d'atencions**. S'hi diu que s'hauran de revisar els béns històrics i artístics immatriculats per l'Església Catòlica, a la vegada que proposen que l'Església segueixi els procediments establerts en el moment de portar a terme una immatriculació, com qualsevol ciutadà. Aquells béns que hagues-

sin estat immatriculats sense tenir el títol escrit de domini fins el moment en què la Llei 13/2015 es va aprovar, seran retornats als municipis, entitats públiques o persones físiques i jurídiques que, segons indiquen, n'eren els propietaris.

Més endavant, afirmen que revisaran i actualitzaran la normativa dels Plans Nacionals referents al patrimoni etnològic i etnogràfic, amb la voluntat de protegir i difondre, entre diferents aspectes, les festivitats religioses.

Más País, com també farà PACMA (que veurem a posteriori), dedica un espai del programa a defensar que s'han d'eliminar els procediments de sacrifici sense atordiment previ, una pràctica present en algunes confessions religioses com la musulmana o la jueva.

PACMA. El **programa** del PACMA no centra només la seva mirada en qüestions referents al benestar animal, sinó que també inclou te-

mes més generals. En aquests hi trobem el fet religiós.

Si ens centrem en les propostes referents als animals, i que guarden relació amb el fet religiós, cal destacar el següent: la prohibició de matar, causar dany, patiment o estrès a animals en activitats religioses, així com sacrificar-los en rituals religiosos. En referència als rituals religiosos, especifiquen que s'ha de prohibir el sacrifici *halal* (religió musulmana) i *kosher* (religió jueva), en tant que l'animal no queda atordit i pateix durant la seva mort.

Si ens centrem en les propostes més generalistes i que guarden relació amb el fet religiós, s'han de destacar el desenvolupar d'una escola pública i laica i derogar els acords entre Espanya i la Santa Seu, així com els signats amb les altres religions.

Joan Torra, nou degà de la Facultat de Teologia de Catalunya

Joan Torra és el nou degà de la Facultat de Teologia de Catalunya (FTC). Substitueix en el càrrec a **Joan Planellas**, que el passat 4 de maig va ser nomenat arquebisbe metropolità de Tarragona. El cardenal **Joan Josep Omella**, Gran Cancellier de l'Ateneu Universitari Sant Pacià (AUSP) -on està integrada la FTC, juntament amb la Facultat de Filosofia de Catalunya i la Facultat Antoni Gaudí-, ha fet públic avui el nomenament.

Joan Torra (Manresa, 1954) és prevere de la diòcesi de Vic des de 1982, de la qual n'ha estat vicari episcopal. Diplomant en Teologia i Ciències Patrístiques a l'Institutum Patristicum Augustinianum, de la Pontificia Universitat Lateranense de Roma (1990), l'any 1987 es va llicenciar en Teologia per la FTC, en l'especialitat de Sistemàtica. En aquesta mateixa Facultat va defensar, el 2017, la seva tesi doctoral en Teologia dogmàtica, amb el títol: "La sacramentalitat de la Pasqua en les cartes 54 i 55 de sant Agustí".

Des del curs 1999-2000, Torra és professor de Patrologia a la FTC, en els cursos institucionals i en el Segon cicle, en l'especialitat de Litúrgia de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona

(ISLB). També és professor de Patrologia, Litúrgia i Sagraments a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Vic, d'on ha estat director (2004-2008) i a l'ISCREB.

Com a patròleg reconegut, ha participat en congressos i simposis, sovint amb l'aportació de ponències, i ha publicat un bon nombre d'articles en revistes especialitzades. A nivell acadèmic, Torra també ha dirigit moltes tesines i treballs d'especialització de teologia dogmàtica i litúrgia.

Sempre ha combinat aquesta tasca acadèmica amb la pastoral i actualment és rector de diverses parròquies de Torelló.

Una teologia per al món d'avui

En rebre el nomenament, Joan Torra ha agraït la tasca del seu predecessor, Planellas, "que ha deixat el llistó molt alt"; i ha apuntat que l'objectiu d'ara "ha de ser mirar de continuar el bon ritme que de fa temps porta la Facultat, una feina que ha de ser feta de conjunt, amb els consells,

sinodalment, amb tothom". També ha tingut paraules d'agraïment pels anys d'estudiant i de professor en una Facultat que li ha facilitat mantenir-se al corrent, continuar formant-se i obrir horitzons de manera contínua.

"Em fa molt respecte el compromís de ser degà i miraré d'aprendre'n -ha afegit-; al cap i a la fi, penso que es tracta d'ajudar a què tots puguem fer el que correspon a la Facultat i ens trobem còmodes en l'objectiu de ser un lloc de pensament i d'ensenyament de la teologia de cara a tenir permanentment a punt aquesta 'paraula de Déu i sobre Déu' que sigui significativa per a la vida de les persones del nostre món d'avui, en el nostre context".

"Aquesta ha de ser la missió de la Facultat de Teologia, el que se n'espera, el que li confia l'Església de casa nostra", ha conclòs el nou degà de la FTC.

Acollir els separats i divorciats, la proposta de les Comunitats de Vida Cristiana

Trencar un projecte familiar, separar-se, divorciar-se o viure una ruptura sentimental mai no és fàcil. Si, al dolor i la ferida que un sent, hi suma el rebuig de la pròpia comunitat cristiana o el sentiment de no sentir-se digne, la remuntada es fa realment difícil. Amb voluntat d'acollir, acompanyar i integrar la realitat de les persones separades i divorciades, les Comunitats de Vida Cristiana -CVX- han engegat la Xarxa SAL. Una proposta pastoral amb eines concretes que **presentaran el 16 de novembre** al Casal Lloïola de Barcelona.

Les Comunitats de Vida Cristiana són una associació mundial de laics que viuen l'espiritualitat ignasiana. S'organitzen per equips de missió comptant, per exemple, amb equips de missió de família, de migració o de situació política. L'equip de família fa uns anys que treballa diferents eines, com el Rellotge de la Família, que van posar a disposició de l'Església. Fa un cert temps que aquest equip va detectar una necessitat en l'àmbit de les persones que havien patit una ruptura, i es van posar a treballar.

"Vam fer un procés similar al del **Rellotge**, ens vam ajuntar setanta persones durant tres anys

per veure com podíem ajudar les persones que havien patit una ruptura”, explica **Maria Labernia**, de l'equip de missió de família de CVX. D'aquella experiència, junt amb el treball i assessorament d'especialistes, es va elaborar l'eina Quatre Estacions. Una eina pastoral i espiritual que utilitza la metàfora de les quatre estacions de l'any. Hi ha una primera part, l'hivern, que es tradueix en un acompanyament individual; després ve la tardor, “un temps de perdó en què es proposa un taller de perdó per poder curar la ferida que queda després d'una separació”, afirma Labernia. Més tard arriba la primavera, un temps més comunitari; i posteriorment arriba l'estiu, “un temps per viure l'espiritualitat d'una altra manera a través d'assessors i acompanyants espirituals”.

En paral·lel a aquest treball i procés d'aquest grup de persones, des de València un altre grup també vinculat a la Companyia de Jesús i d'espiritualitat ignasiana, va formar el projecte SEPAS. Una proposta grupal per a qui està separat i vol compartir amb altres la seva experiència, “d'igual a igual”. Aquestes dues propostes es van anar gestant en paral·lel però sense saber-se massa, fins que es publica el llibre de

les Quatre Estacions i alhora SEPAS comença la seva difusió. “Ens vam adonar que tots dos projectes fèiem el mateix itinerari, que tots dos formàvem part de les Comunitats de Vida Cristiana, i es va crear la Xarxa SAL”.

Separats Amoris Laetitia, ser Sal a la Terra, o Surt de tu i ves cap els altres, són alguns dels significats d'aquestes sigles. *Amoris Laetitia* perquè tots dos projectes sorgeixen quasi com a resposta a l'**exhortació apostòlica** del papa **Francesc**, publicada l'any 2016, tot i que el treball de les CVX era paral·lel, i inclús previ. “*Amoris Laetitia* va ser un revulsiu per a la nostra tasca”, confessa Labernia, “va ser com si l'exhortació ens demanés ajuda i nosaltres ja tinguéssim una resposta a la seva demanda”.

Una demanda de curar ferides i necessitat d'acompanyament que coneix bé Maria Labernia. Ella fa dotze anys que és separada i acompanya persones que actualment han viscut el mateix que ella. Ens confessa que ja hi ha hagut unes vuit persones a tota Espanya que han demanat informació i ajuda a través del correu electrònic que apareix a la publicació. “La sensació que jo tenia quan vaig patir la meva sepa-

ració és que estava sola”. Ara, reconeix, l'*Amoris Laetitia* ha obert una porta gran, i creu que “la proposta de la Xarxa SAL pot ajudar a les persones a fer un camí, a apropar-se”, perquè, segons la seva intuïció i experiència, “hi ha una necessitat important i sobretot molta soledat en el procés d'una separació”.

Amoris Laetitia obre sobretot la porta “a mirar d'una altra manera la realitat dels separats i divorciats”, perquè la família, explica Labernia, “és molt diversa i complexa”. És un canvi de mirada, perquè, reclama que és molt important en aquest procés “ajudar les persones a que facin un bon discerniment i acompanyar-les, perquè puguin integrar a la seva vida les ferides”.

Actualment la Xarxa està arrencant i des del projecte demanen dues coses. Per una banda, animen totes aquelles persones que vulguin emprar l'eina i necessitin acompanyament a demanar informació i assistir a la presentació del projecte el dissabte 16 de novembre. Els participants podran rebre les dues eines, tant les Quatre Estacions com el projecte SEPAS, “perquè són eines complementàries”. Recorden que el projecte s'adreça a tothom, “no és

una proposta només per a membres de CVX, sinó per a tothom que ho necessiti”.

I, per altra banda, també fan una petició per a possibles acompanyants. “Necessitem persones que vulguin acompanyar aquests processos”, persones que acabaran caminant amb la persona, “perquè l’acompanyant no està ni per

sobre ni indicant què ha de fer l’altre, només acompanya”.

A la **presentació** del dia 16 de novembre hi assistiran **Julián Ajenjo**, impulsor del projecte SEPAS, i **Iciar Bayarte**, de l’equip de família de CVX.

GLÒRIA BARRETE -CR | [LLEGIR AL WEB](#)

Noves escultures de Lau Feliu a Sant Martí de Provençals

Els laterals de la portalada de la parròquia de Sant Martí de Provençals de Barcelona ja compten amb dues noves escultures. Es tracta d'un sant Pau i d'un sant Pere en pedra, obra de l'artista **Lau Feliu Maspons**. Les dues figures s'integren en un espai on antigament hi havia hagut dues escultures dels mateixos sants. Dilluns 11 de novembre, amb motiu de la **festa de Sant Martí**, patró de l'església, el bisbe auxiliar de Barcelona **Toni Vadell**, presidirà la presentació de les noves escultures.

Lau Feliu (Barcelona, 1957) ha creat i modelat aquestes imatges en pedra sorrenca, un material molt semblant a la pedra de Montjuïc d'aquest temple. La part més antiga de l'església parroquial de Sant Martí data del segle XV i es correspon al gòtic tardà. La idea del rector, **Miquel Álvarez**, era arribar a omplir les sis mènsules del costat de la portalada. Ara per ara han recuperat les figures de sant Pere i sant Pau al mateix lloc on van desaparèixer durant la guerra civil. L'en-

càrrec es va fer el 2018 i s'han finançat de forma autònoma per la mateixa parròquia.

Aquest dimecres els tècnics van instal·lar les dues noves figures. Se sostenen amb resina sobre una planxa d'acer inoxidable. Com que la mènsula està deteriorada, el pes de l'ancoratge es reparteix amb uns espàrrecs que connecten el cos de l'escultura, que fa un metre i mig, amb la paret i amb aquest esglaió volat.

El gall de sant Pere i un sant Pau que deixa el poder

Sant Pere, situat a la dreta de la porta, porta les claus del cel en una mà i als peus hi té un gall: "És el gall que en el fons tots duem, no un gall acusador sinó que fa un toc d'alerta de les teves errades", explica Lau Feliu. La iconografia, en el cas de sant Pau, és més clàssica: "Du l'espasa del martiri en un a mà i a l'altra, el llibre que representa les cartes", explica l'artista.

La porta d'entrada de l'església de Sant Martí de Provençals està encapçalada per un timpà de ceràmica, obra del mateix autor. La proposta artística formava part del projecte global de restauració i rehabilitació del temple. Aquell relleu, inaugurat per Nadal del 2015, mostra un sant Martí descavalcat. El personatge baixa del cavall per abrigar el pobre i protegir-lo amb la capa.

Una idea que Lau Feliu també llegeix en sant Pau, situat a l'esquerra de la porta. El militar romà es va convertir al cristianisme i va abandonar el poder de la força per dedicar-se a difondre l'aliment espiritual. "En aquest cas, sant Pau ha de caure del cavall per iniciar el camí de Crist", explica l'artista. Partidari d'un art compromès i expressiu, defensa que les creacions no han d'anar acompanyades d'un llibre d'instruccions. Però tampoc no defuig les explicacions catequètiques i de sant Pau subratlla aquesta idea: "Hem de deixar els nostres llocs de poder per seguir Crist".

L'obra religiosa de Lau Feliu

Totes dues escultures tenen una línia austera i senzilla, sense ornamentació, a l'estil de les

obres d'aquest autor. Se sumen a la col·lecció d'art religiós d'aquest artista contemporani, que l'agost del 2016 **va inaugurar un sant Ignasi de Loiola** en bronze a Santa Maria del Mar.

En el cas del sant Pere i el sant Pau de Sant Martí de Provençals, el desbastat -el buidat del bloc de pedra original- s'ha mecanitzat a Granits Barbany, a Llinars del Vallès, i Feliu va fer-ne l'acabat. És el mateix picapedrer on va treballar també les estàtues en granit del **lleó de Judà i l'anyell d'Abraham**, que es van instal·lar al frontó de la façana de la passió de la Sagrada Família el desembre de 2017. En el projecte de Gaudí hi va participar també amb la realització dels **tres àngels al peu de la creu**, col·locats el juliol de 2018.

"Només aquest 2019 he esculpit sis sants diferents". A banda dels dos que presentaran dilluns a Sant Martí de Provençals, li han encarregat un sant Antoni Abat i un sant Joan Baptista en bronze per una ermita particular. Amb uns paràmetres similars, també ha fet un sant Antoni de Pàdua. I aquests dies ha treballat a la foneria per enllestir un sant Sebastià destinat a la parròquia de Sant Sebastià del barri del Ver-

dum de Barcelona, que serà instal·lat aquest mateix mes de novembre.

Com enterren els morts les religions?

El 2 de novembre pel cristianisme occidental és sinònim de Dia dels Difunts, Dia dels Morts o Dia de les Ànimes. Un dia de pregària especial pels morts que se celebra el dia posterior a Tots Sants. Segons les **últimes dades publicades** per l'Institut d'Estadística de Catalunya, l'any 2017 es van produir més de seixanta-sis mil defuncions. Quan mor una persona, una de les cerimònies habituals a realitzar és l'enterrament, però com enterren els morts les diferents tradicions religioses?

Catalunya Religió, basant-se en la informació de la **Guia per al respecte a la diversitat de creences als cementiris de Catalunya**, editada per la Direc-

ció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, en fa un recull a continuació.

L'Església catòlica

Tradicionalment, l'Església catòlica ha procedit a la inhumació dels cossos, preferentment en un espai beneït especialment. Tanmateix, també permet que els cadàvers siguin incinerats. El sacerdot, al final del funeral o bé de la pregària, amb el cos del difunt present, expressa l'esperança en la resurrecció del difunt. Aquesta cerimònia també pot tenir lloc al cementiri o en el lloc on descansaran les restes del difunt.

Esglésies evangèliques

La majoria de protestants demanen que al fèretre hi hagi una creu sense imatge o bé l'absència de tota mena de símbols religiosos. Un cop al cementiri o a la incineradora, és habitual dur a terme una breu lectura bíblica i una oració, que fa el pastor.

Islam

El cos no ha de ser manipulat per ningú que no sigui musulmà i, durant el trasllat, és important que estigui vestit. Cal netejar el cos amb aigua i sabó i que la purificació ritual sigui feta per una persona del mateix sexe que el difunt. El cos s'ha d'embolcallar amb tres llençols de lli blanc en el cas dels homes i cinc llençols en el cas de les dones. És preferible que la preparació del cos del difunt sigui feta per un familiar o una persona propera al difunt.

Segons la doctrina islàmica, el cos hauria de ser inhumat directament a terra i sense fèretre, ja que els musulmans creuen que el difunt ha de retornar a la mateixa terra d'on va sortir. Davant l'obligació de ser enterrats amb fèretre, els mu-

sulmans prefereixen caixes tan senzilles com sigui possible i sense cap mena de simbologia religiosa. Les tombes han d'estar orientades cap a la Meca i han d'estar separades d'aquelles que acullen persones d'altres confessions religioses.

La llei islàmica marca que el difunt sigui inhumat el més aviat possible (si pot ser, abans que passin 24 hores des del moment de la mort) i mai durant la nit. Tanmateix, l'enterrament pot demorar-se si hi ha una raó que així ho exigeix.

Es fa una pregària col·lectiva al cementiri abans d'enterrar el cadàver. Just en el moment anterior a la inhumació, l'imam o una altra persona instruïda en la tradició islàmica es col·loca al costat del cadàver i l'instrueix en les respostes que ha de donar als dos àngels que l'interrogaran sobre la fe islàmica.

Testimonis Cristians de Jehovà

El fèretre no ha de tenir cap mena de simbologia religiosa. Els Testimonis Cristians de Jehovà fan una conferència bíblica en memòria del difunt a la sala del regne o bé al tanatori; no és

preceptiva la presència del difunt durant l'acte. Absència de símbols religiosos.

Budisme

Per a determinats budistes, és important que el cos no sigui traslladat durant tres dies, o bé, si cal fer-ho, que es faci seguint els dictats d'un lama. És habitual que la cara de la persona difunta es tapi amb un llençol blanc. Segons les creences dels budistes tibetans, la consciència no abandona el cos en el mateix instant de la defunció, sinó que encara hi pot restar entre vint minuts i tres dies; és important que la consciència deixi el cos d'una manera adient, per la qual cosa, els budistes consideren que el cos del difunt ha de restar immòbil en el lloc on s'ha produït la defunció com a mínim durant tres dies. Quan el compliment d'aquest precepte no és possible, es demana que el període d'immobilitat sigui el més llarg possible, i que en cas que calgui manipular o traslladar el cos, sigui un lama qui ho faci.

Esglésies ortodoxes

És habitual que sigui la família qui s'encarregui de preparar el cos del difunt abans de ser enter-

rat. Tot i que no hi ha cap norma religiosa que ho estableixi, es tendeixen a utilitzar fèretres de fusta amb una creu a la tapa. La inhumació és obligatòria. El temps que cal esperar abans de procedir a la inhumació no està regulat pels preceptes religiosos, però hi ha ortodoxos que prefereixen esperar tres dies abans de donar un destí final al difunt.

S'acostuma a realitzar una pregària a peu de tomba. Just després d'haver procedit a la inhumació, alguns ortodoxos dibuixen una creu amb un vi especial sobre la terra que tapa el fèretre.

Hinduisme

A l'Índia els familiars del difunt l'acostumen a traslladar carregant-lo a les espatlles mitjançant una llitera que ells mateixos han fabricat, mentre canten i fan sons de percussió. Tot i així, està permès realitzar el trasllat amb qualsevol mitjà de transport.

Segons la casta a què pertany el difunt, aquest és vestit amb una túnica blanca o bé vermella després de fer-li un rentat ritual. Es fan símbols

religiosos a la cara del difunt. El responsable de preparar el cos és el cap de família o, si això no és possible, els familiars més propers. És tradicional no utilitzar cap fèretre ni recipient similar, ja que es considera que pot "bloquejar" la sortida de l'ànima del cos. Com que el difunt s'ha d'unir amb la naturalesa, cal que estigui al més a prop possible dels elements naturals. Tanmateix, quan l'ús del fèretre és un requeriment legal, els hinduistes solen utilitzar el fèretre més senzill que troben.

El més habitual entre els hinduistes és que el cadàver sigui incinerat, preferentment sense fèretre. En el moment abans de la incineració, l'home més proper al difunt fa una volta al voltant del cadàver, i durant la incineració es realitza una cerimònia.

En el cas de persones que han aconseguit un cert nivell espiritual, com els gurus (mestres) i els sanyasis (renunciants), el destí del cos depèn en gran mesura de la seva pròpia voluntat. En aquests casos, el cos pot ser llençat a un riu sagrat (preferentment el Ganges) o bé, si es tracta d'una persona molt venerada, es pot dipositar en un lloc sagrat anomenat Mahasamadhi.

El temps que cal deixar passar des que es produeix la mort fins que es dona un destí final al difunt varia en funció de la casta de cada persona. Aquest termini pot oscil·lar entre poques hores i set dies. Prèviament a la incineració i en el transcurs d'aquesta, els hinduistes poden celebrar diverses cerimònies per tal d'atenuar els problemes de l'ànima durant els viatges ancestrals. Aquestes cerimònies solen ser dirigides per un braman (sacerdot hindú) o per un monjo i acostumen a incorporar elements com el foc, les ofrenes, espelmes, llànties, el cant de mantres, etc. També s'adornen els espais amb flors blanques i vermelles.

Església de Jesucrist dels Sants dels Darrers Dies

Els mormons vesteixen els difunts de la seva comunitat amb una roba blanca especial. La persona que prepara el cos ha de ser del mateix sexe que la difunta. L'Església aconsella l'enterrament malgrat que, si és una exigència legal, pot admetre altres possibilitats. Al cementiri es du a terme la dedicació del sepulcre, una oració que realitza un membre del sacerdoci abans d'introduir el fèretre a la tomba.

Fe bahá'í

Segons la doctrina bahá'í, no es pot traslladar el difunt a més d'una hora de distància del lloc on s'ha produït la mort, sigui quin sigui el mitjà de transport utilitzat. Es fa un rentat ritual del cos amb aigua de roses i, després, s'embolcalla amb un llençol blanc de seda o cotó. Se li posa un anell especial. La persona que s'encarrega de preparar el cos ha de ser un membre de l'Assemblea Espiritual.

El fèretre ha de ser d'un material resistent com ara de fusta noble, pedra o vidre. La doctrina bahá'í especifica que els cadàvers han de ser enterrats a terra en fosses individuals. No és permesa la incineració. Els bahá'ís prefereixen disposar de parcel·les pròpies (encara que no exclusives) per a realitzar els enterraments. En aquestes parcel·les, els morts són enterrats en tombes a terra i amb els peus orientats cap al lloc on reposen les despulles de Bahá'u'lláh, prop d'Acre (Israel).

Abans que es produeixi la inhumació del cos, cal llegir l'Oració pels difunts o Oració per l'enterrament. Aquesta oració s'acostuma a recitar

a peu de tomba i, mentre una persona la llegeix, cal que la resta d'assistents restin en silenci.

Sikhisme

Es fa un rentat ritual amb iogurt, llet o aigua i a continuació el cos es tapa amb roba blanca, respectant les cinc k i el turbant en el cas dels homes i el vel en el cas de les dones. Els responsables de preparar el cos han de ser familiars del difunt. Tradicionalment, a l'Índia, el trasllat dels difunts s'ha fet sempre mitjançant una llitera que els familiars carreguen a les seves espatlles. Tanmateix, no hi ha cap precepte religiós que estableixi com s'ha d'efectuar aquest trasllat. Tot i que a l'Índia no fan servir cap mena de fèretre, els sikhs n'utilitzen sense problema si és un imperatiu legal. En aquest cas, prefereixen utilitzar els models més senzills, ja que no volen fer cap mostra d'ostentació.

Habitualment els cadàvers són incinerats, i es recomana que el difunt s'incineri el més aviat possible, durant els tres primers dies després de la defunció. Mentre s'està incinerant el cos, es llegeix el japji sahib, seguit del kirtan sohila,

oracions que s'han de llegir continuadament i alternament, fins que s'acaba la incineració.

Judaisme

El trasllat del difunt ha de ser el més ràpid possible. El més correcte, segons els preceptes jueus, seria que fossin els mateixos membres de la comunitat els qui traslladessin el difunt des del cotxe fúnebre fins a la tomba. Cal netejar el cos amb aigua, sabó i plantes aromàtiques, i que la purificació ritual la faci una persona del mateix sexe que el/la difunt/a. El cos s'ha d'embolcallar amb un llençol de lli blanc.

Segons la doctrina jueva, els cadàvers han de ser enterrats tocant la terra, embolcallats únicament amb un sudari i sense fèretre. Però davant l'obligació d'enterrar els cadàvers amb fèretre, la majoria dels jueus prefereixen que aquest sigui el més senzill possible i, preferiblement, de fusta. Doctrinalment, l'ús del fèretre només és permès si hom ha mort de manera violenta. Tanmateix, s'accepta utilitzar-lo si així ho exigeixen les lleis del país, tal com passa a Catalunya. En aquests casos, sovint es fan uns forats al taüt o s'introdueix una mica de terra

dins del taüt per tal de garantir que el difunt està en contacte directe amb el sòl.

D'entrada, no es poden dur a terme enterraments durant el sàbat ni durant altres dies festius del calendari jueu. Alguns jueus duen a terme la cerimònia de la Keria, que consisteix a fer un petit tall al vestit dels parents més propers

al difunt, per simbolitzar el dolor que produeix la mort d'aquella persona. És habitual realitzar un servei religiós a la sinagoga, a la funerària o al cementiri, el qual difícilment supera la mitja hora de durada. Normalment consisteix en unes lectures bíbliques i en un elogi del difunt, però també es poden entonar cants o fer altres lectures de cos present.

És habitual que no es posi la làpida definitiva sobre la tomba fins passat un any des de l'enterrament. Molts jueus posen pedres sobre les tombes com a senyal de record cap al difunt.

“Els salms són una obra poètica perfectament estructurada”

Amb la novetat de mirar els salms com una unitat i des de la poesia, en comptes de llegir-los de forma parcial i des de la teologia. Així planteja el Santuari del Miracle el taller ‘Vora la Bassa d’Òria’ d’aquest cap de setmana. De divendres 8 a diumenge 10 de novembre, dos biblistes i dos poetes ajudaran a descobrir nous paràmetres d’un clàssic de la literatura hebrea: el llibre dels Salms.

“Quan els cristians ens aproximem als salms - fora dels salms responsorials que llegim a missa- solem fer-ho de forma desordenada, com a elements solts”, explica **Mercè Solé**, membre de l’Associació d’**Amics de la Casa del Miracle**.

Fins i tot, diu, si se segueix la **Litúrgia de les Hores** i s’acaben llegint tots els salms, l’any litúrgic en condiciona també la visió final.

El taller que ofereix el Miracle busca complementar aquesta lectura: “Els salms estan escrits com a una peça unitària, són una obra poètica perfectament estructurada”, explica Solé. En aquest conjunt “cada paraula en el lloc que ocupa té un significat profund que es connecta amb altres llibres de l’Antic Testament i que es projecta també en el Nou Testament”, hi afegeix.

El monjo i biblista **Ramon Ribera-Mariné**, el poeta i físic **David Jou**, la poetessa i filòloga **Ma-**

ria **Sevilla Paris**, i la monja, economista i bibliista **Olga Nicolau** seran els encarregats d'oferir noves claus de lectura. Aproparan un llibre de poesia que pot resultar distant, per exemple, si no se'n coneix la llengua original o si les traduccions que ens arriben no són encertades.

"Els salms, i la Bíblia en general, demanen també tres actituds que als 'occidentals del progrés' ens solen costar", diu Solé. Per una banda, de-

manen contemplar el text com a reflex de la complexitat de la vida i no com un ensenyament moral. En segon lloc, cal desfer-se del prejudici de saber-ne més que els antics pel fet d'haver nascut més tard. I en tercer lloc, defugir la significació única i definitiva i aprendre a sumar contraris.

La literatura s'ha fet present en anteriors edicions del cicle Natura i Espiritualitat. La Casa

d'Exercicis del Miracle ha tractat entre d'altres temes literaris, l'epopeia de l'Èxode, el llibre dels Proverbis bíblic, Ramon Llull, l'Odissea i la Bíblia: les dues columnes de l'experiència d'Occident.

Obren les inscripcions de la Marina Trail

La 7a edició de la Marina Trail tindrà lloc el diumenge 26 de gener. La Fundació Proide i La Salle Premià de Mar organitzen aquesta cursa de muntanya, que recorre els municipis de Premià de Mar, Teià i Premià de Dalt i aplega centenars d'atletes. Els beneficis que es recaptin amb aquesta edició es destinaran al projecte que desenvolupa la Fundació a l'altiplà malgaix, a Madagascar, per construir 4 aules per ampliar la cobertura educativa a l'etapa de secundària en un centre educatiu de la zona.

PROIDE | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Josep Mària reflexiona sobre la mística diària

L'Editorial Claret publica un nou llibre de la col·lecció Savieses, *Signes d'una Presència*, un compendi de 70 signes escrits entre 2014 i 2018 per **Josep F. Mària**, jesuïta, professor d'ESADE i membre del Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia. Imparteix classes de Sociologia i fa recerca sobre gestió d'empreses a l'Àfrica. També és consiliari del Centre d'Esplai Loiola de Sant Cugat del Vallès. "La vivència persistent s'ha convertit en signe d'una Presència amagada a la vida, en instrument d'una mística diària" afirma l'autor.

CLARET | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Es presenta Bosco Global, la nova ONGD de la Inspectoria Salesiana Maria Auxiliadora

Bosco Global és un nou projecte comú que s'està construint amb la participació de les persones i presències de tota la Inspectoria sota el lema 'Per un món més just, equitatiu i sostenible. Actua!'. "Bosco Global integra l'activitat i les persones que formaven part de les ONGD de la Inspectoria, aportant la seva riquesa i un històric de gairebé 30 anys de treball, construint, d'aquesta manera, una organització més forta", explica **Jesús Corujo**, director de Bosco Global.

VOLS | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Set assagistes reflexionen sobre els pecats capitals

La mandra, d'**Oriol Quintana**, i *L'enveja*, de **Marina Porras** enceten la sèrie sobre els pecats capitals que Fragmenta publica a la col·lecció 'Assaig' (en català) i a 'Fragmentos' (en castellà). Els pròxims volums seran *L'avarícia*, d'**Oriol Ponsati-Murlà**; *La gola*, d'**Adrià Pujol Cruells**; *La luxúria*, d'**Anna Punsoda**; *La supèrbia*, de **Jordi Graupera**, i *La ira*, de **Raül Garrigasait**. "Vam demanar-los que el tractament del tema fos fet amb el màxim rigor i lluny òbviament de qualsevol tipus de moralisme", explica **Ignasi Moreta**, editor de Fragmenta.

FRAGMENTA | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

La Fundació Pere Tarrés forma els monitors per prevenir el racisme

El Moviment de Centres d'Esplai Cristians Catalans de la Fundació Pere Tarrés organitza aquest divendres al vespre l'acte '**Mirem més enllà**', una jornada temàtica per capacitar en qüestions com la prevenció del racisme als monitors i responsables dels 200 centres d'esplai federats. Amb aquesta jornada, l'entitat vol donar eines als educadors dels centres d'esplais, com a agents socials actius i de referència per a prop de 25.000 infants, joves i adolescents, per abordar el fenomen migratori i les seves conseqüències en el dia a dia de la nostra societat.

FUNDACIÓ PERE TARRÉS | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Salesians de Girona planten cara a la discriminació a ritme de hip-hop

Un grup de joves de Plataforma d'Educació Social Salesians Sant Jordi - PES Girona i els seu equip d'educadors amb la col·laboració del Güell Espai Jove, han treballat conjuntament, a ritme de Hip-Hop, amb el videoclip "Tot ho podem canviar", per reclamar la igualtat i dignitat per a tothom. Els joves s'expressen en el videoclip en català, castellà, francès i àrab i s'ha transcrit, traduït i subtitulat per a mostrar la importància de la riquesa cultural que s'aporta des de les diferents llengües i cultures.

SALESIANS | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Isabel Guerra: “Desitjo que la dona arribi a una certa igualtat en l'Església”

Dl, 04/11/2019 | Eldiario.es

Bisbe de Solsona: “Els mitjans no ajuden a l'Església, més aviat la perjudiquen”

Dl, 04/11/2019 | La Vanguardia

Visites guiades per descobrir el patrimoni de Reus

Dl, 04/11/2019 | Diari de Tarragona

Quatre de cada cinc enterraments d'Osona i el Ripollès encara es fan amb una cerimònia religiosa

Dl, 04/11/2019 | El 9Nou

Sacerdots bascos demanen als partits que resolguin el conflicte català

Dc, 06/11/2019 | La Vanguardia

Toni Fernández publica una novel·la curta ambientada al santuari del Miracle

Dc, 06/11/2019 | Nació Digital

Bisbes europeus: “La caiguda del mur de Berlín posseeix una dimensió profètica”

Dj, 07/11/2019 | Vatican News

Manresa estrena caminades guiades per l'Anella Verda sortint del Santuari de la Salut de Viladordis

Dj, 07/11/2019 | Regió7

Dilluns 11 de novembre

- **Presentació del llibre 'Esperanza activa', de Joanna Macy i Chris Johnstone.** 10:30 h. Casa del Tibet. Barcelona.
- **Sumi-E contemporani. Estètica zen.** Del 11 al 16 de novembre. De 18 a 20:30 h. Centre d'Art Maristany. Sant Cugat del Vallès.
- **Taller sobre Simone Weil, dirigit per Josep Otón.** Del 11 al 14 de novembre. De 19 a 20:30 h. Espai d'Interioritat Francesc Palau. Barcelona.

Dimarts 12 de novembre

- **Visita de les relíquies de santa Bernadeta.** Dia 12 a les 11:30, dia 13 a les 19 h i dia 14 a les 9 h. Catedral de Girona.
- **Congrés sobre l'aportació del Papa Francesc.** Del 12 al 14 de novembre. De 12 a 18 h. Facultat de Teologia de Catalunya. Barcelona.

- **Els cristians coptes d'Egipte, per Anton M. Vilarrubias.** 17 h. Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida (IREL).
- **Captació de fons a les entitats catòliques.** De 18 a 20 h. Auditori Banc Sabadell. Barcelona.
- **El món i l'Església, amb José María Vigil.** 19 h. Cristianisme i Justícia. Barcelona.
- **Circumstàncies i finalitat de la paraula lliure, per Daniel Gamper.** 19 h. Sala d'actes de la UPF. Barcelona.
- **Presentació del llibre 'Fra Lluís Colomer', de Ramon Felipó.** 19 h. Ateneu Barcelonès - Sala Bohigas. Barcelona.
- **La llei pot ser personalitzadora i cívica?** 19 h. Llibreria Claret - Sala Pere Casaldàliga. Barcelona.
- **Alegreu-vos-en i celebren-ho.** 19:30 h. Franciscanes Missioneres de la Immaculada Concepció. Barcelona.
- **Atenció Psico-espiritual per a víctimes d'abusos sexuals.** 20 h. Fundació Vidal i Barraquer. Barcelona.
- **"De Galilea al món", introducció**

a l'evangeli de Mateu I. 20 h. Locals parroquials de Santa Maria. Igualada.

Dimecres 13 de novembre

- **Presentació de 'La última judía', de Diana Talarweitz.** 18 h. Centre de Lectura de Reus.
- **Joan Estruch i Salvador Cardús presentaran 'Crec recordar'.** 19 h. Llibreria La Temerària. Terrassa.

Dijous 14 de novembre

- **Aprendre a construir el món junts: de la teoria a la pràctica.** De 9:15 a 14:30 h. Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés Universitat Ramon Llull. Barcelona.
- **Competència Cultural a l'àmbit de la Salut, amb Francisco Collazos.** De 17:30 a 19 h. Parròquia de Sant Pau del Camp. Barcelona.
- **La Nativitat, per Juan Francisco Campo Echevarria.** 19 h. Auditori Josep Irla. Girona.

- **El control dels poders econòmics.** De 19:30 a 20:30 h. Casal Parroquial de Sant Josep. Àrea de Barcelona.
- **La cura de la salut demana acompanyar, per Montse Esquerda.** 19:30 h. Institut de Ciències Religioses de Lleida.
- **Com incideix la religió en la societat, amb Salvador Cardús.** 19:30 h. Masia Freixa. Terrassa.

Divendres 15 de novembre

- **Natura & Espiritualitat: la tardor.** Del 15 al 17 de novembre. Casa d'Espiritualitat del Miracle. Riner.
- **Jornada Bill Viola. Quan Art i Tecnologia dansen en l'Espiritualitat.** De 16 a 20 h. Museu Episcopal de Vic.
- **La catequesi, al cor de la comunitat.** Del 18 al 17 de novembre. Seminari de Vic.
- **L'Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena.** 18:30 h. Sala d'actes de Can Palauet, Mataró.

- **Fringe. Concert dels alumnes de l'Escola Municipal de Música de Mataró.** 19 h. Parròquia de Sant Josep.
- **Curset de Cristiandat.** Del 15 de novembre a les 20 h al 17 de novembre a les 16 h. Casa d'Espiritualitat Santa Elena de Soliu. Santa Maria de Soliu.
- **Cathedral Night Tour.** 20 h. Catedral de Barcelona.

Dissabte 16 de novembre

- **Silenci contemplatiu.** Tot el dia. Espai d'Interioritat Francesc Palau. Barcelona.

- **Projecció de la pel·lícula "¡A ganar!".** 9:30 h. Cinemes Yelmo (Parc Central). Tarragona.
- **El món dels afectes en la vida religiosa, per Carlos Domínguez Morano.** 9:45 a 13:30 h. Salesianes - Col·legi Santa Dorotea. Barcelona.
- **Natura i Espiritualitat.** De 10 a 18 h. Cartoixa d'Escaladei.
- **Trobada del grup Sedàs.** De 10 :30 a 13 h. Reial Monestir de Santa Maria de Poblet.
- **Regimen sanitatis. Salut i alimentació a l'edat mitjana.** 11 h. Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes. Barcelona.

- **Els tapissos de la Catedral de Lleida.** 11:30 h. Museu de Lleida, Diocesa i Comarcal.
- **Concert a Talam.** 16:30 h.
- **Xarxa d'acompanyament per a ruptures de parella.** De 17 a 19 h. Casal Llorella. Barcelona.
- **Benedicció del nou orgue de Sarrià.** 18 h. Parròquia de Sant Vicenç de Sarrià. Barcelona.
- **Pregària interreligiosa.** 20 h. Mesquita Al Farh. Manresa.
- **Nou diaca a Sant Feliu.** 20 h. Catedral de Sant Llorenç. Sant Feliu de Llobregat.

Diumenge 17 de novembre

- **Taller d'ecopoesia.** De 11 a 13 h. Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes. Barcelona.
- **Nous minoès, ayrosas contradanses.** 17:30 h. Parròquia de Sant Josep. Mataró.
- **Camins Paral·lels: Bach i Händel.** 19 h. Església de Sant Felip Neri. Barcelona.
- **2ª Cursa d'Orientació Claver.** 19 h. Jesuïtes Lleida - Col·legi Claver. Raimat.

Avui dimarts 5 de novembre recordem claretians, familiars i benefactors **#difunts** de la nostra congregació. Davant de Déu i en la nostra **#amistat** trobem **#consol** **#solidaritat** **#esperança** [ow.ly/8xKU50x29mz](#)

Jordi Moras | Parròquia Santa Maria de Sallent

10:09 - 05 nov. 19 - Hootsuite Inc.

Ja hem engegat màquines!!! Ara mateix s'està imprimint «**Montserrat** ahir i avui», un **#llibre** molt bonic amb més de 100 postals de **#Montserrat** de començament del s. XX reproduïdes al costat d'una foto actual del mateix indret. Us sorprendrà el pas del temps...

322 visualitzacions

9:50 - 08 nov. 19 - TweetDeck

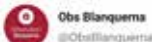

• @elisabet_uvila "Cal recordar el dret a viure en família, que és un dret que fa possible la reagrupació familiar. Però la llei d'estrangeria estableix tants requisits que fa pràcticament impossible la reagrupació". **#DillunsDH**

• Aine Fàbri · 3 més

19:50 - 04 nov. 19 - Twitter for iPhone

Today at **@LoyolaChicago** to participate in the Digital Ethics Symposium.

Trobats el full

12:16 - 07 nov. 19 - Twitter for iPhone

Alumnes de 4t ESO i tot BAT als Lluïsos d'Horta per la sessió de Cinema Espiritual, amb la visualització de La Revolució Silenciosa.

#lasallehorta **#sallehorta** **#300LaSalle** **#SomLaSalle** **#Imagina** **#MiraMesEnlla**

13:27 - 08 nov. 19 - Twitter for Android

"Hem de fer feina de conjunt, amb els consells, sinodalment, amb tothom". Així ho ha refermat el Dr. Joan Torra i Bitlloch, recentment nomenat degà de la Facultat de Teologia de Catalunya. **#unisantpacia**

17:41 - 07 nov. 19 - Hootsuite Inc.

➔ Exposició "Violència contra les dones: desmuntem mites?" La Comissió de Gènere, durant el mes de novembre, vol fer activitats per donar suport a múltiples accions que es fan a Barcelona, Catalunya i al món per a fer front a les violències masclistes a la nostra societat.

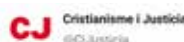
17:27 - 06 nov. 19 - Hootsuite Inc.

Els alumnes de S1 promouen una cadena solidària per ajudar als nens i nenes del CRAE de Puig d'Olena **#avuiçdemà** **#passióeducar** **#comunitat** **#globalitat** **#canviemelmón** **@EscolesFEDAC**

16:21 - 07 nov. 19 - Twitter Web App

Estamos presentes en el 50 aniversario del **@SJES_Rome**. Compartiendo con más de 200 personas de 62 países el trabajo en favor de la justicia y la reconciliación en el mundo, inspirados por la fe.

Podéis seguir su contenido a través de los hashtags: **#SJES50Años** **#SJES50Years**

Trobats el full

• Campaña de Jesús i 9 més

12:28 - 04 nov. 19 - Twitter for Android

• @Pontifex: "La fe reclama un camí, una sortida. És en el camí de la vida on ens purifiquem, un camí que sovint fa pujada, perquè porta cap amunt"

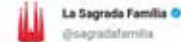
15:57 - 08 nov. 19 - Twitter for iPhone

Els nous educadors i educadores **#maristes**, de formació inicial al **@mavellanes**. Identitat personal i vocacional, estil **#marista**, interioritat, animació i treball en **#xarxa**, canvi i transformació, actualització professional... Procés engrescador i il·lusionant! **#FIEM** **#MaristesAra**

13:48 - 08 nov. 19 - Twitter Web App

Tens curiositat per saber com seran les figures alades que culminaran les torres dels Evangelistes? Aquests dies pots veure exposats a l'interior de la nau central models de cadascuna de les figures.

[Autor dels vitralls: Joan Vila-Grau]

12:00 - 07 nov. 19 - Twitter Web App

CATALUNYA RELIGIÓ

Resum en paper de la setmana | ISSN 2604-7012 | Tota l'actualitat a www.catalunyareligio.cat

Director: Jordi Llisterrí i Boix. **Edició paper:** Laura Mor. **Redacció:** Glòria Barrete, Ignasi Escudero i Laura Mor. **Col·laboradors:** Eloi Aran, Ramon Bassas, David Casals, Lucía Montobbio, Alba Sabaté. **Adreça:** Carrer dels Lledó, 11. 08002 Barcelona. **Telèfon:** 674050748. **Correu-e:** info@catalunyareligio.cat
Publicitat: comunicacio@animaset.cat

Catalunya Religió és una iniciativa de la Fundació Catalunya Religió. **Patronat:** Eduard Ibañez (president), Míriam Díez (vicepresidenta), Carles Armengol, Ignasi Garcia i Clavel, Núria Iceta, Manuel Manonelles, Anna Vilà.

AMB EL PATROCINI DE

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Amb el suport de:

